

NÁVRH NA ZRUŠENÍ CHRÁNĚNÉ KRAJINNÉ OBLASTI SOUTOK ZAMÍTL ÚSTAVNÍ SOUD

Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 17/25 z 22.10.2025

Tisková zpráva Ústavního soudu TZ 88/25 z 5. listopadu 2025

Ústavní soud zamítl návrh, kterým se skupina poslanců domáhala zrušení nařízení vlády o vyhlášení Chráněné krajinné oblasti Soutok. K vyhlášení CHKO došlo zákonem předvídaným způsobem a obstálo v testu proporcionality. Ochrana životního prostředí ze strany státu má být komplexní, promyšlená a plánovaná. Právo na ochranu vlastnictví a právo na podnikání však nebylo úpravou dotčeno neproporcionálním či jinak ústavně nepřiměřeným způsobem.

Skupina 35 poslanců se návrhem domáhala zrušení nařízení vlády č. 55/2025 Sb., o Chráněné krajinné oblasti Soutok. Navrhovatelka tvrdila, že nařízení vlády je v rozporu s ústavním pořádkem České republiky a se zákonem o ochraně přírody a krajiny (ZOPK). Vláda podle ní vyhlásila CHKO Soutok disproporcionálně a v rozporu s § 1 ZOPK, podle něhož je mj. nutno „zohlednit hospodářské, sociální a kulturní potřeby obyvatel a regionální a místní poměry“. Připomínky veřejnosti, dotčených osob a obcí nebyly řádně vypořádány, navíc o nich dosud probíhají soudní spory. Vyhlášení CHKO nebylo nezbytné, neboť jeho území bylo a je chráněno jako evropsky významná lokalita, přičemž tato ochrana je dostačující. Vláda ani ministerstvo životního prostředí nevysvětlily, jak konkrétně může vyhlášení CHKO Soutok přispět k ochraně životního prostředí nad rámec doposud poskytované ochrany. Ostatně ani samotné vyhlášení CHKO Soutok nemůže poskytnout dostatečnou ochranu těm nejcennějším biotopům, které se na jeho území nacházejí. Vzhledem k tomu, že vyhlášení CHKO nebylo nezbytné, dopustila se vláda libovůle, čímž jednala v rozporu se zásadami právního státu. Šlo pouze o politické rozhodnutí. Nařízení vlády zasahuje do práva vlastníků dotčených pozemků na ochranu vlastnictví. Na posuzovaném území působí podnikatelské subjekty a nařízení zasahuje do jejich práva na podnikání. Dochází též k omezení ústavně zaručeného práva na samosprávu obcí.

Ústavní soud rozhodl v plénu (soudkyně zpravodajka Daniela Zemanová) tak, že návrh zamítl.

Nařízení vlády bylo přijato k tomu Ústavou zmocněným orgánem, v mezích Ústavou stanovené kompetence a ústavně předepsaným způsobem. Bylo vydáno oprávněným subjektem (vládou), nijak nezasahuje do záležitostí vyhrazených zákonu a je z něj zřejmá vůle zákonodárce k podrobnější úpravě podzákonným předpisem. Proces schvalování a projednávání napadeného nařízení podle Ústavního soudu nevykazoval jakékoli znaky libovůle. Ústavní soud v souvislosti s vyhlášením

chráněné krajinné oblasti posuzoval kolizi vlastnického práva, práva na podnikání a práva na samosprávu, na straně jedné, a zájmu na ochraně přírodního bohatství a životního prostředí, na straně druhé. Zdůraznil, že z hlediska ústavního pořádku jsou pravidla pro volbu typu a míry ochrany určitého přírodního území široká. Při posuzování kolize jednotlivých práv, dotčených vyhlášením CHKO, Ústavní soud nemohl hledat optimální nastavení jednotlivých opatření, tato úloha mu nepřísluší.

Vyhlášení CHKO sleduje legitimní cíl v podobě ochrany přírodního bohatství a ochrany životního prostředí. Zároveň obстоjí v testu proporcionality, protože představuje vhodný (způsobilý) prostředek k naplnění cíle ochrany životního prostředí. Jde zároveň o prostředek potřebný, neboť zvažované alternativy (jako je ochrana formou lesních hospodářských plánů, rozšíření těchto plánů i na další lesy v území, smluvní ochrana, rozšíření stávajících maloplošných zvláště chráněných území na plochy nejcecnějších biotopů) nejsou způsobilé legitimní cíl naplnit ve srovnatelné míře. Konečně jde i o prostředek přiměřený, protože silný zájem na ochraně významné přírodní lokality pro současné i budoucí generace převládá nad negativy v podobě zásahů do vlastnického práva, práva na podnikání a práva na samosprávu.

Ústavní soud také zdůraznil, že kompetence vlády vydat nařízení o zřízení chráněné krajinné oblasti není ústavně (ani zákonem) nijak vázána na ukončení případných předchozích soudních sporů o vypořádání námitek vznesených v průběhu přípravy nařízení vlády. Ani v tomto ohledu tak nebylo nařízení o vyhlášení CHKO zpochybněno.

Zákonnost vyhlášení CHKO nezpochybnila ani argumentace týkající se evropsky významných lokalit. Vyhlášení CHKO jako jednoho ze zvláště chráněných území probíhá podle autonomních pravidel, přičemž vyhlášení území evropsky významných lokalit podle § 45c ZOPK v tom vládu nijak nelimituje.

Stát má ve vztahu k povinnosti chránit přírodu své pozitivní závazky. Ochrana životního prostředí má být komplexní, promyšlená a plánovaná. Právo na ochranu vlastnictví, právo na podnikání ani právo obcí na samosprávu nebylo úpravou dotčeno ústavně nepřiměřeným způsobem.

THE CONSTITUTIONAL COURT OF THE CZECH REPUBLIC REJECTED A PROPOSAL TO ABOLISH THE SOUTOK PROTECTED LANDSCAPE AREA

Abstract

In the spring of 2025, a group of 35 parliamentarians filed a motion with the Constitutional Court seeking the repeal of Government Regulation No. 55/2025 Coll. on the Soutok Protected Landscape Area. The group claimed that the government regulation was contrary to the constitutional order of the Czech Republic and Act No. 114/1992 Coll. on the protection of nature and the landscape. The complainants objected in particular to the interference with the right to protection of property and the right to conduct business. In its ruling ref. no. Pl. ÚS 17/25 of October 22, 2025, announced on November 5, 2025, the Constitutional Court rejected the proposal by a vote of all 15 members. The Constitutional Court stated that the declaration of the Soutok Protected Landscape Area was made in the manner prescribed by law and passed the proportionality test. Environmental protection by the state should be comprehensive, well-thought-out, and planned. The right to protection of property and the right to conduct business were not affected by the amendment in a disproportionate or otherwise constitutionally inappropriate manner.